

Február Harmadika Munkacsoport

Büntető törvény után – világjárvány előtt

Hajléktalanná válás – szolgáltatások - perspektívák

Jelentés a hajléktalan emberek
2020 február 3-i
kérdőíves adatfelvételéről

Összefoglaló:
Győri Péter

"Mindenkinek legyen otthona!"

*„Tiszta ágyat és tiszta asszonyt
Álmodik s vígan fölkacag,
Kicsit több bért, egy jó tál ételt,
Foltatlan ruhát, tisztességet
S emberibb szavakat.”*
Ady Endre: Álmodik a nyomor

2020-ban immár

22.

alkalommal valósult meg a február 3-i
hajléktalan adatfelvétel

A közterületi hajléktalanságot büntető – 2018 végén heveny propagandával bevezetett - törvény nem sok nyomot hagyott maga után, a Covid-19 világjárvány pedig csak hetekkel ezt követően tört be az országba.

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvételtől

A február harmadikai adatfelvételek

NEM

hajléktalanszámlálások,

NEM

arra valók, hogy a hajléktalanok számát megtudjuk.

A kérdőíves adatfelvétel **azokra az emberekre** terjed ki, akik a szállókkal, vagy az utcai szolgálatokkal aktuálisan kapcsolatban vannak.

A február harmadikai adatfelvételek arra valók, hogy a hajléktalan helyzetben lévők **életkörülményeiről, ennek aktuális változásairól** átfogó képet kapjunk – az ellátás fejlesztése érdekében.

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvételtől

A 2020. február 3-i országos adatfelvétel során
elsősorban arra kerestük a válaszokat, hogy:

a különböző élethelyzetből hajléktalanná vált emberek

a) elsősorban milyen szolgáltatásokat, támogatásokat vesznek igénybe,

b) az egyes szolgáltatások mennyire fontosak számukra és

c) mit gondolnak arról, hogy mire lenne szükség ahhoz, hogy kikerüljenek ebből a jelenlegi élethelyzetükből.

Itt most nem az elemzést, csak néhány alapinformációt mutatunk be az adatfelvételtől.

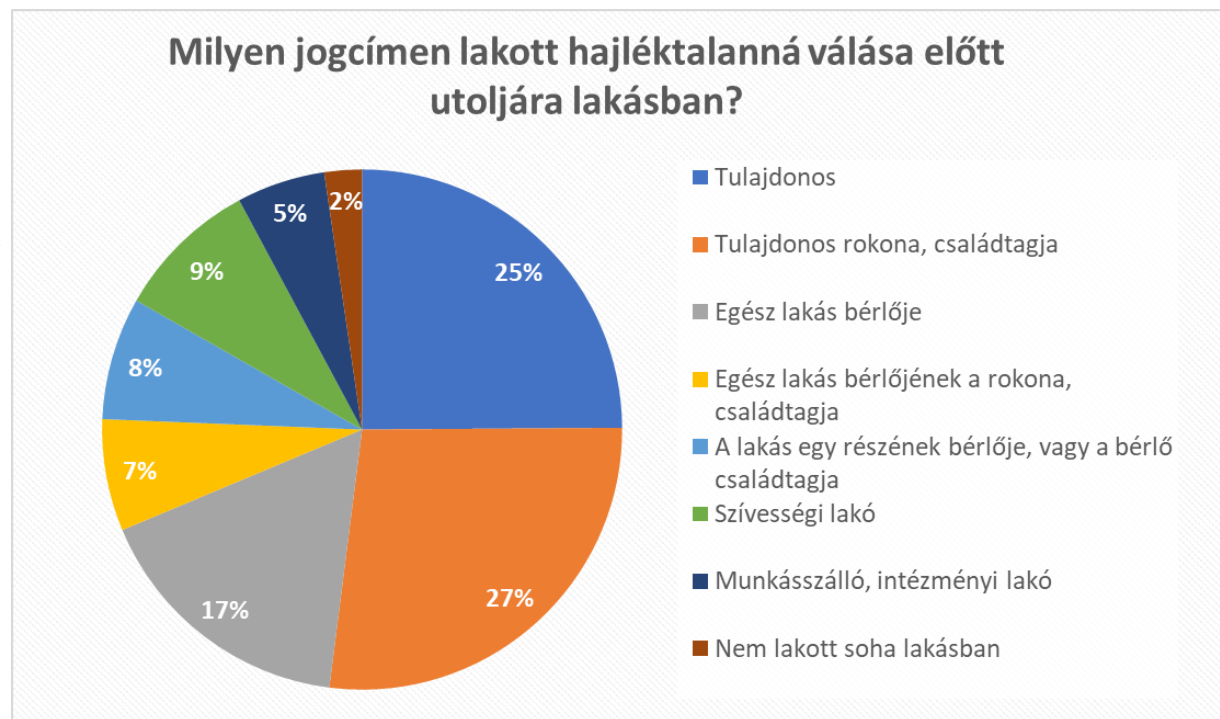
"Mindenkinek legyen otthona!"

Hajléktalan út – honnan és milyen okból lettek hajléktalanok?

A jelenleg hajléktalan helyzetben lévő emberek 25%-a a magántulajdonát, 17%-a a lakásbérletét veszítette el hajléktalanná válásakor.

**A többiek (58%)
korábban családtagként
laktak egy lakásban,**

**vagy nem lakásban
laktak már előzőleg
sem.**

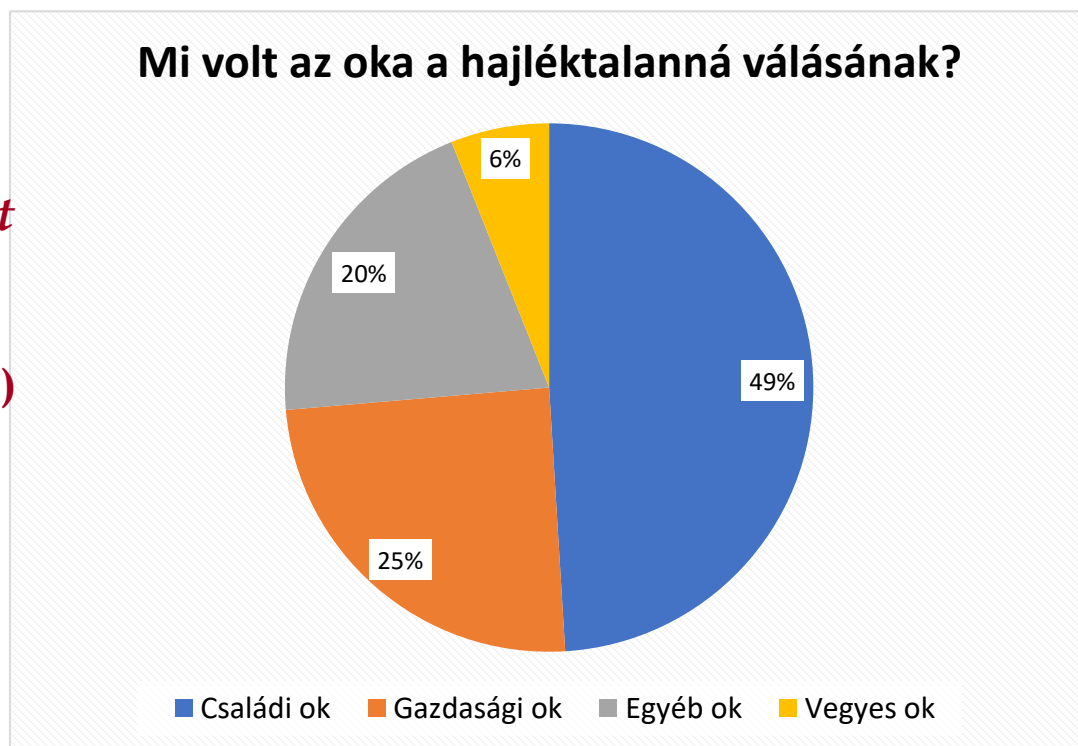
"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétélről

Minden második hajléktalan ember valamilyen *családi, személyes okot* említ hajléktalanná válása okaként (*válás, családi konfliktus, betegség, alkohol*).

Minden negyedik ember *gazdasági okot* említ (*fizetésektelenség, munkavesztés*).

A többiek *egyéb, vegyes okokat* említenek (*kórházból, intézményből kikerülés, jogviták, elhalálozás, migráció*).

"Mindenkinek legyen otthona!"

Hajléktalan út – a hajléktalanná válás első állomása

Majdnem minden második ember *az „utcán találja magát”*, amikor hajléktalanná válik (közterületen, vagy valamilyen egyéb építményben éjszakázik).

Egy részük idővel eljut a fizetős, vagy ingyenes hajléktalan szállásokig.

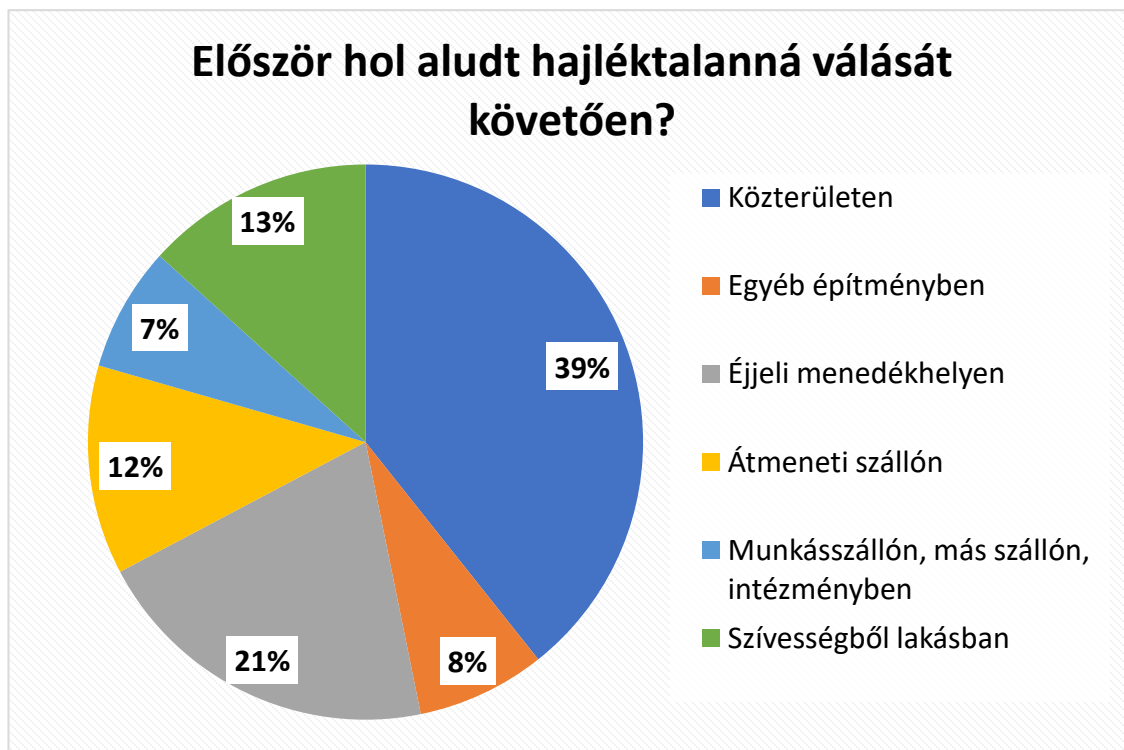
Azonban minden második hajléktalan/lakástalan ember **a közterületen alvás helyett más megoldást keres és talál hajléktalanná válása kezdetén is** (a fizetős hajléktalan szállásokon lakók többsége soha nem éjszakázott közterületen).

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétélről

Az esetek **közel felében** a hajléktalan lét **az utcán, közterületen, valamilyen egyéb építményben (kalyiba, fészker, romos épület) kezdődik.**

A hajléktalanná válás **első állomása csak minden harmadik esetben valamilyen intézményes szállás (éjjeli menedékhely, vagy átmeneti szálló).**

"Mindenkinek legyen otthona!"

A hajléktalan lét során mely szolgáltatásokat veszi igénybe?

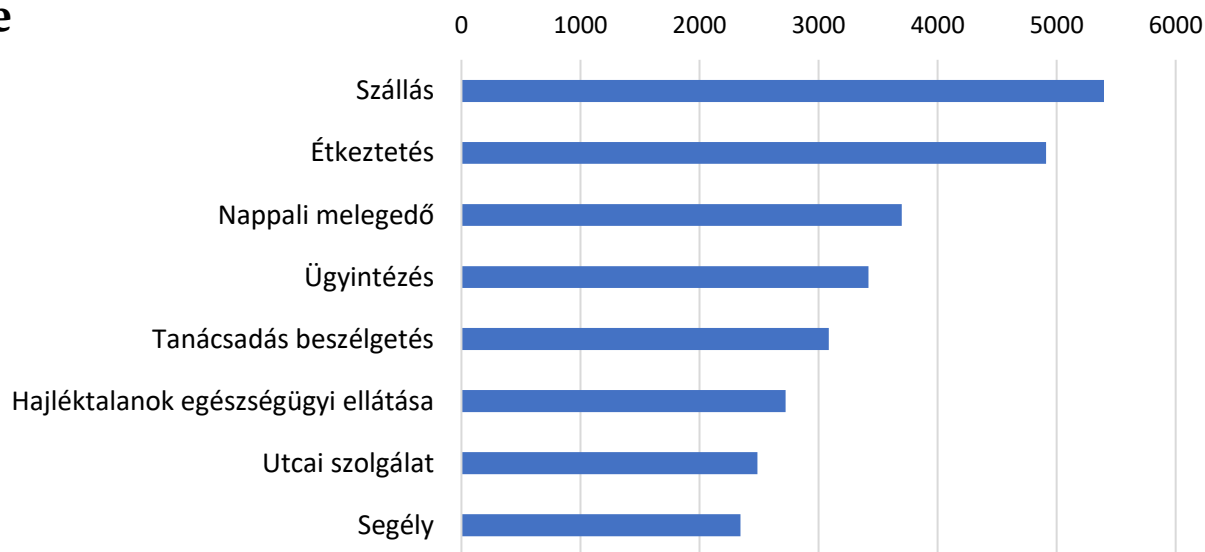
Az első állomás után a többség eljut egy hajléktalan szállásig, ahol rövidebb-hosszabb ideig lakik.

(A fedél nélküliek esetében ez többnyire egy ingyenes éjjeli menedékhely.)

A szállásnyújtáson kívül a legtöbb **az ingyenes étkeztetést** veszik igénybe (mely nem része a hajléktalanellátásnak).

A nappali melegedők szolgáltatásait a közterületeken alvók és a szállásokon lakók egyaránt igénybe veszik.

Az elmúlt 12 hónap során milyen szolgáltatásokat/támogatásokat vett igénybe? (fő)

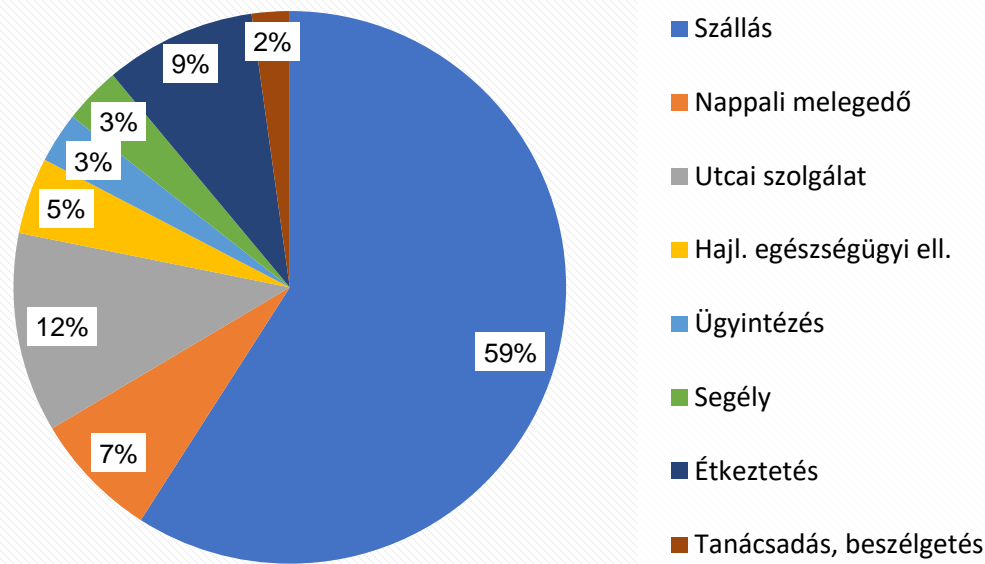
"Mindenkinek legyen otthona!"

A hajléktalan lét során mely szolgáltatások a legfontosabbak számára?

Csak **minden 12. hajléktalan ember** említ első helyen legfontosabbnak olyan szolgáltatást (tanácsadás, ügyintézés, segély), **mely a továbblépést célozza.**

Az igénybe vevők számára a legfontosabbak a **primér életben tartásra, a krízishelyzet enyhítésére irányuló szolgáltatások (fedél, élelem, meleg, tisztálkodás, orvos, ápoló).**

Az igénybe vett szolgáltatások közül melyek voltak a legfontosabbak?

"Mindenkinek legyen otthona!"

A hajléktalan lét során mire lenne nagyobb igénye?

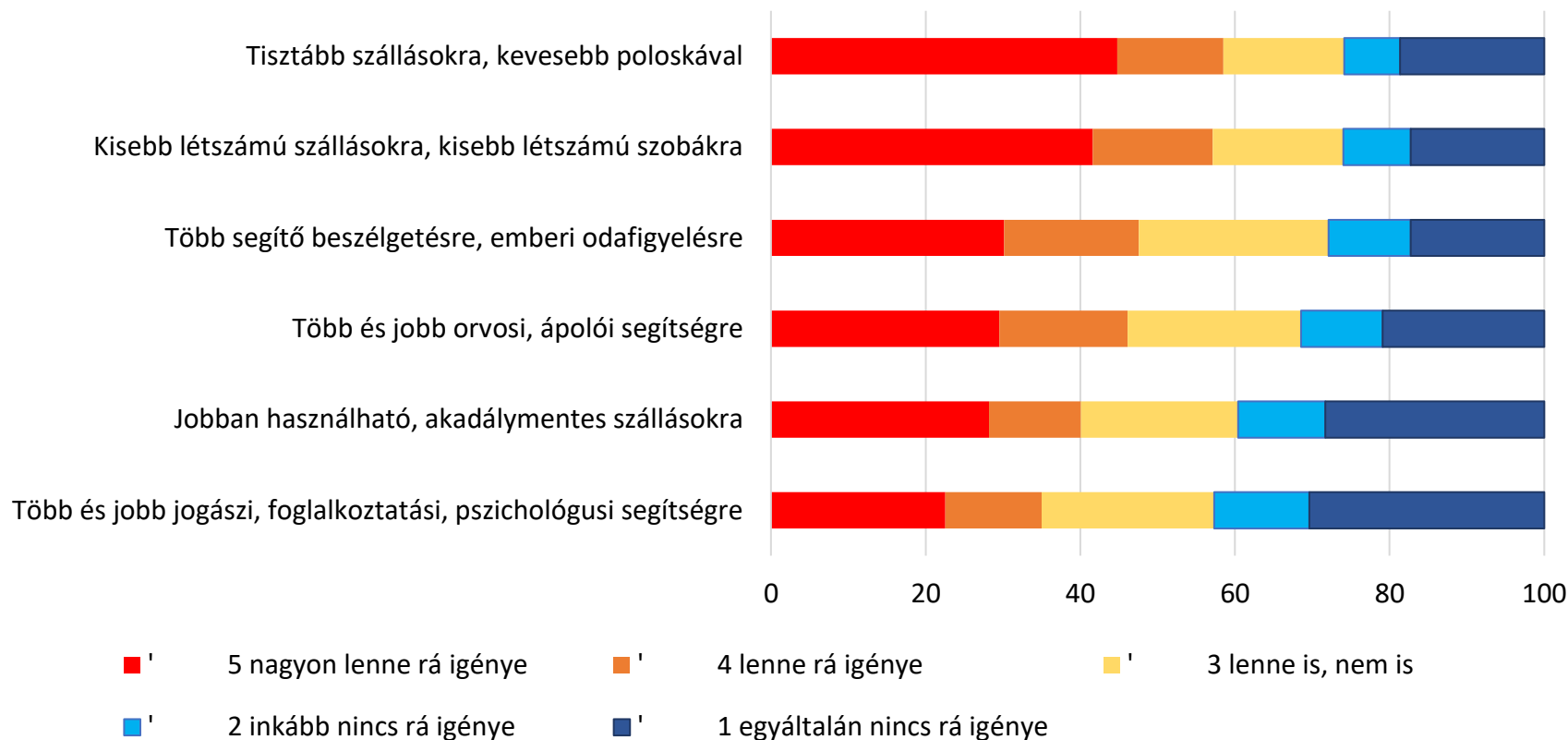
A legkülönbözőbb élethelyzetben lévő hajléktalan embereknek leginkább *tisztább és rovarmentes szállásokra, kisebb létszámú intézményekre és szobákra* lenne igénye a mindennapokban.

De az eddig kapottakhoz képest sokkal nagyobb igényük lenne *emberi odafigyelésre, segítő beszélgetésekre, orvosi, ápolói segítségnyújtásra, speciális szakmai támogatásokra (jogász, pszichológus) is.*

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétélről

Mennyire lenne igénye a következőkre? (%)

"Mindenkinek legyen otthona!"

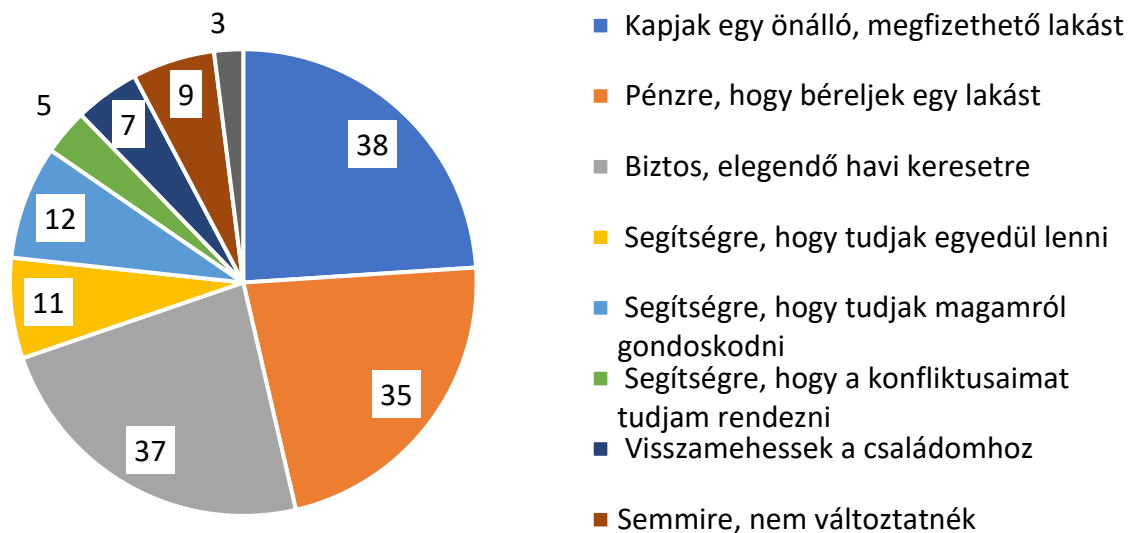
A hajléktalan létből való kilépéshez mire lenne szüksége?

A mindennapok túléléséhez szükséges igényeken túl, a hajléktalan helyzetből való kikerüléshez az érintettek szerint leginkább **megfizethető lakhatásra biztos, elegendő havi keresetre lakásbérletéhez pénzre** lenne szüksége.

De sokan **egyéb, humán segítségre is igényt tartanak.**

Csak egészen szórványosan fordul elő, hogy valaki ne szeretne változtatni jelenlegi helyzetén.

Mire lenne szüksége, hogy kikerüljön jelenlegi, hajléktalan helyzetéből? (több válasz is lehetséges, %)

"Mindenkinek legyen otthona!"

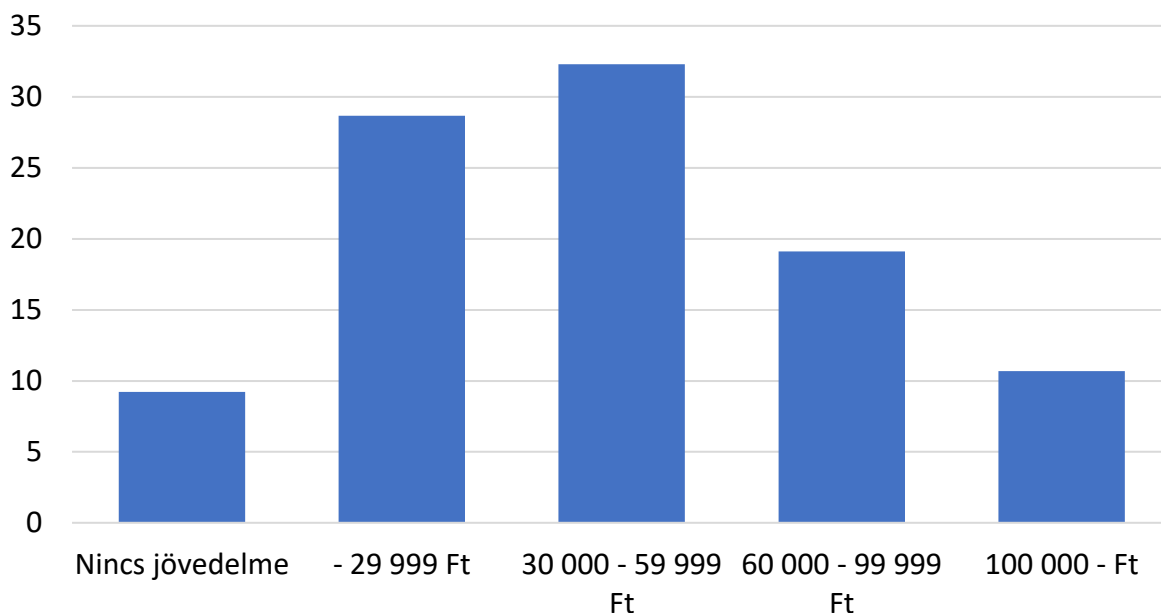
A hajléktalan létből való kilépés esélyei – munka, jövedelem

A hajléktalan emberek **lehetetlenül kevés pénzből tengődnek hónapról-hónapra.**

Döntő többségük havi 60 000 forintnál kevesebb összegből tartja fenn magát.

38%-uk havi 30 000 forintnál kevesebb pénzből vegetál.

Összes havi jövedelme (%)

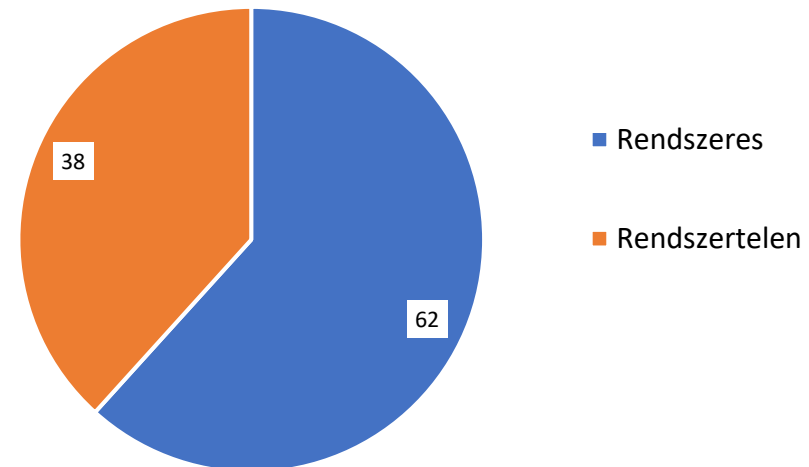
"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétetről

Ilyen jövedelmek mellett sokan még a napi élelemhez is csak **rendszeretlenül** jutnak hozzá.

Többségük kénytelen igénybe venni a **különböző ingyenes étkeztetési formákat**, hogy legalább a napi egyszeri étkezését megoldja.

Étkezését jellemzően rendszeresnek vagy rendszeretlennek tartja? (%)

"Mindenkinek legyen otthona!"

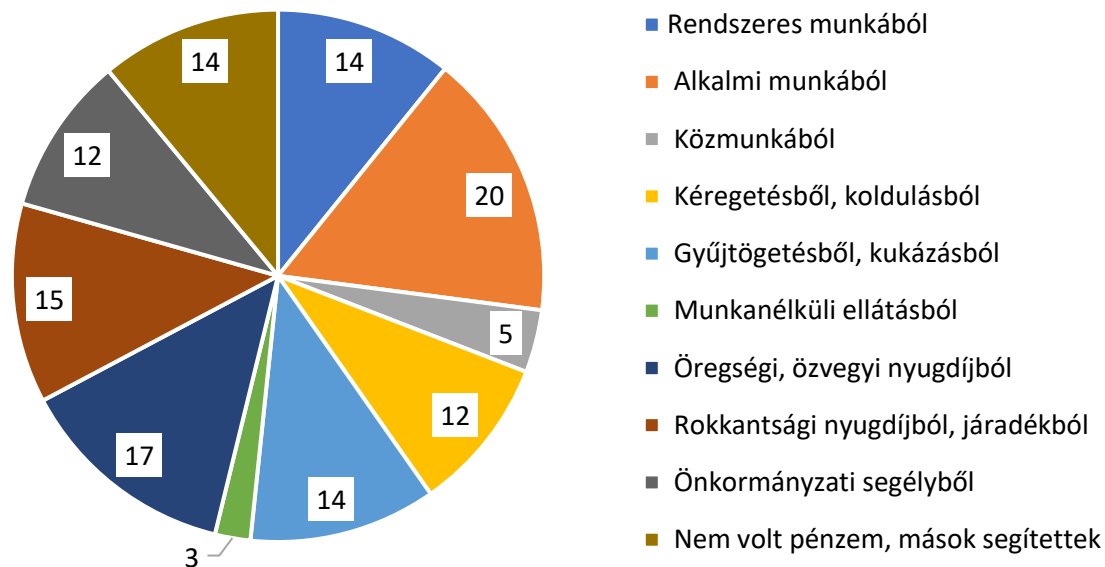
Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétetről

Minden második hajléktalan ember fő jövedelemforrása valamilyen *nyugdíj, vagy segély* - minden második hajléktalan ember jelenleg is *megdolgozik a pénzéért* (minden fajta tevékenységet ideértve).

Mára a hajléktalan emberek között csak elvétve akad olyan, aki *rendszeres munkával* rendelkezik.

Mára minden negyedik hajléktalan ember fő megélhetési forrása a *koldulás, kukázás, gyűjtögetés*.

Megélhetésének fő forrása (több válasz is lehetséges, %)

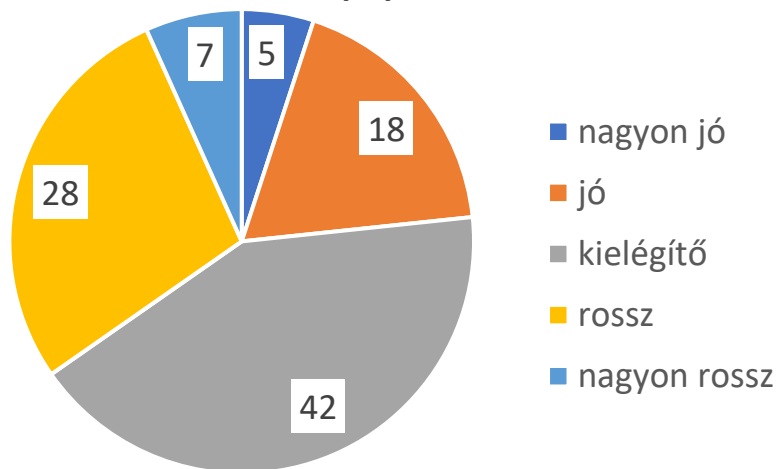
"Mindenkinek legyen otthona!"

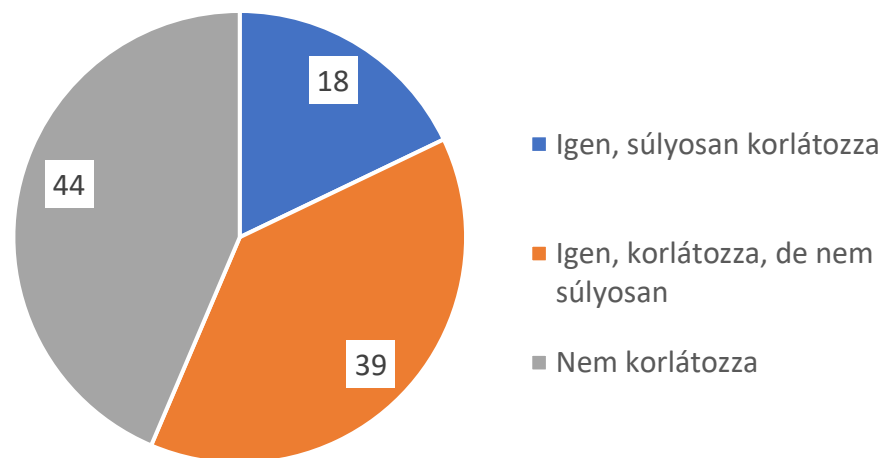
A hajléktalan létből való kilépés esélyei – egészség, betegség

A jövedelemhez jutást lényegesen befolyásolja, hogy a hajléktalan helyzetben lévők többsége **az életvitelét korlátozó egészségi problémával küzd**, saját értékelésük szerint is állapotuk legfeljebb kielégítő, vagy inkább rossz.

Milyen az Ön egészsége általában?
(%)

Korlátozza-e Önt valamilyen egészségi probléma a mindennapi tevékenységeiben? (%)

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport
Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétélről

Arra a kérdésre, hogy
„Mikor találkozott, vagy lépett kapcsolatba Ön utoljára háziorvosával?”
a hajléktalan emberek **71%-a** válaszolta azt, hogy **az elmúlt 12 hónapon belül felkereste orvosát.**

És arra kérdésre, hogy
„Az elmúlt 12 hónapban feküdt-e Ön legalább egy éjszakát kórházban?”
34%-uk válaszolta, hogy igen, **volt kórházban.**

Vagyis a hajléktalan emberek igen jelentős része egészségügyi ellátásra szorul, s azt sokan igénybe is veszik.

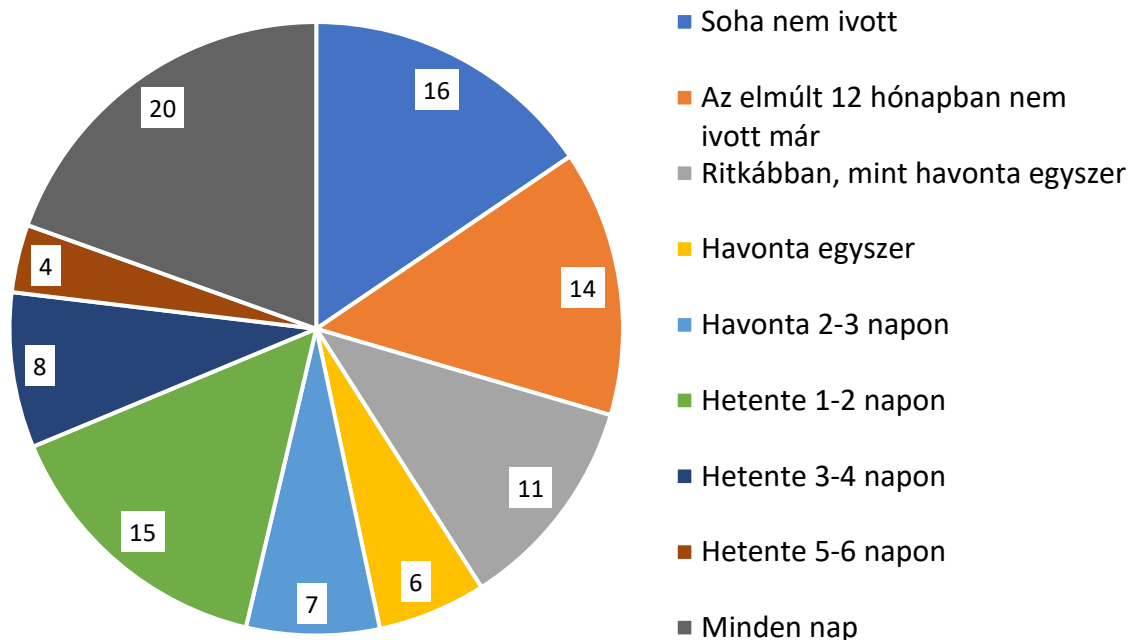
"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétélről

„A hajléktalanok alkoholisták” – állítás súlyosan nem igaz.

Jelentős részük egyáltalán nem fogyaszt alkoholt, vagy csak nagyon kicsi mennyiségben (nem is telik rá...)

Az elmúlt 12 hónapban milyen gyakran fogyasztott Ön alkoholtartalmú italt? (%)

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport

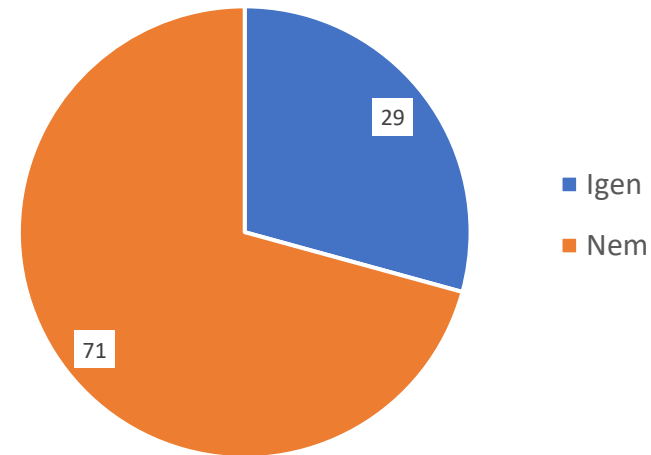
Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétélről

„A hajléktalanok elmebetegek, pszichiátriai betegek” – állítás sem igaz.

Még akkor sem, ha igen jelentős arányban vannak köztük olyan emberek, akik küzdenek ilyen betegséggel.

Többségüknek ilyen problémái nincsenek.

Volt-e pszichiátriai kezelésen? (%)

Ezzel együtt, a betegségek **igen jelentős kihívások** elé állítják a hajléktalanellátókat, ...

"Mindenkinek legyen otthona!"

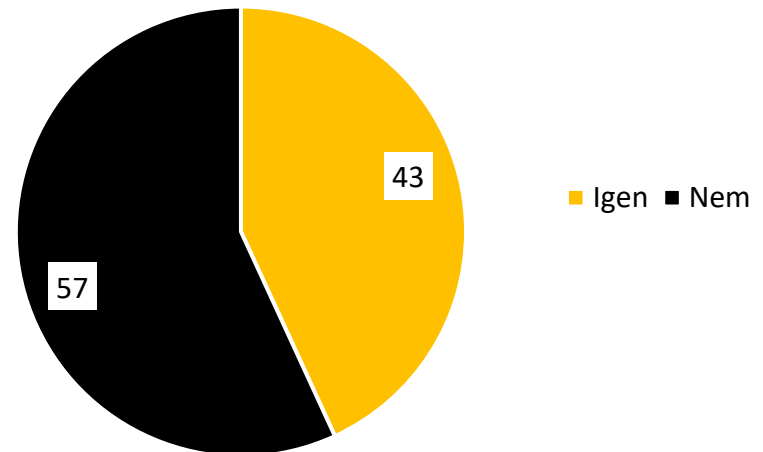
A hajléktalan létből való kilépés reménye - lakhatás

„A remény hal meg utoljára...”

Még ilyen megélhetési, jövedelmi körülmények között is vannak, akik úgy gondolják, hogy lesznek még olyan helyzetben valamikor a jövőben, hogy önálló lakásban lakhassanak...

Mit gondol lesz-e a jövőben olyan helyzetben, hogy önálló lakásban lakjon? (%)

A hajléktalanok többsége azonban önálló lakásról már nem álmodik.

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétélről

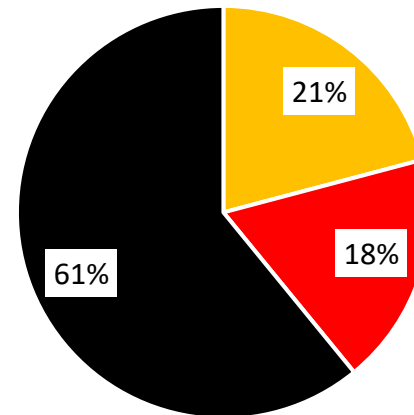
Tíz közül négy hajléktalan ember **nem először** van ilyen helyzetben. Nekik egyszer, vagy többször **sikerült már kikerülniük a hajléktalanságból.**

Sokaknak, akik rövid ideje hajléktalanok, ez még nem sikerülhetett egyszer sem.

Sok esetben **a hajléktalan és a nem-hajléktalan momentumok követik egymást.**

A kérdés az, hogy **sikerül-e ezt a folyamatot úgy megállítani, hogy újabb hajléktalan életszakasz már ne következzen be.**

Előfordult-e életében, hogy sikerült kikerülnie a hajléktalanságból? (%)

■ Igen, egyszer

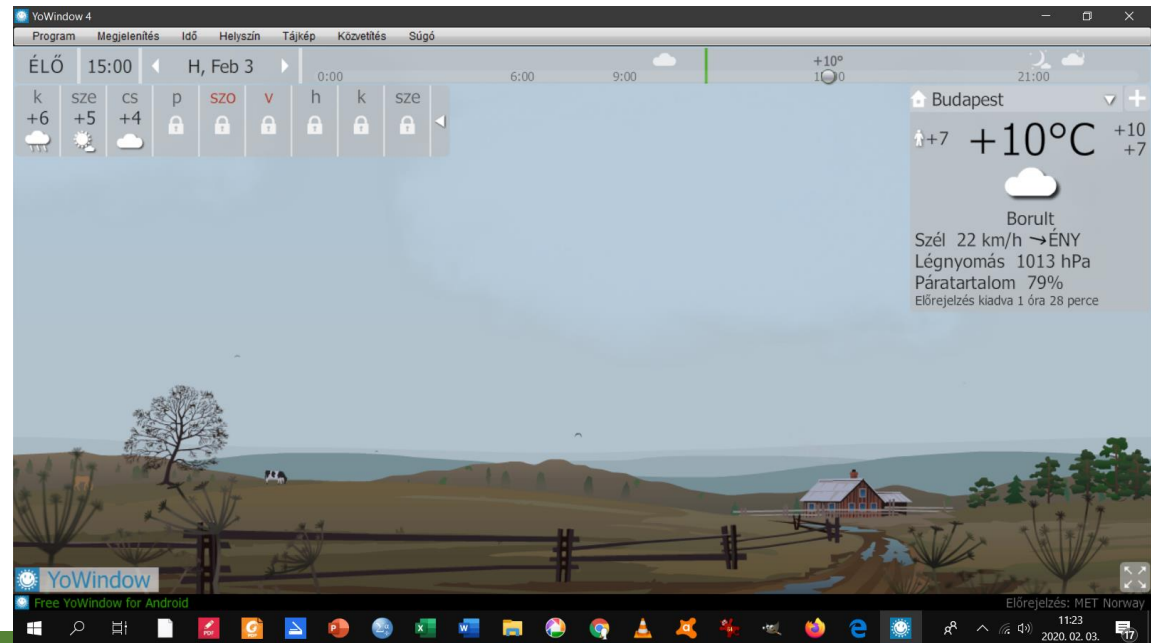
■ Igen, többször is

■ Nem, ilyen nem volt

"Mindenkinek legyen otthona!"

A 2020. évi február 3-i felmérés válaszadóinak a száma és néhány egyéb, fontosabb jellemzője

2020 február 3-án
kivételesen meleg,
tavaszias idő volt.

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport
Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvétetről

Közel **nyolc ezer** hajléktalan ember
vett részt a 2020. évi
február 3-i kérdőíves felmérésben

Válaszadó hajléktalan emberek száma 2020 február 3-án			
Település	Szállón	Utcán	Együtt
Budapest	2330	737	3067
Vidéki városok	3170	1367	4537
Országos összesen	5500	2104	7604

Február Harmadika Munkacsoport 2020

"Mindenkinek legyen otthona!"

Február Harmadika Munkacsoport
Jelentés a 2020. évi hajléktalan-adatfelvételtől

Ismét hangsúlyozzuk, hogy a február harmadikai adatfelvétel önkéntes, NEM célja a hajléktalanok számának a mérése.

Annyit azonban biztosan megállapíthatunk, hogy

2020. február 3-án is

legalább 2100 ember aludt fedél nélkül az országban.

Ez alapján és a szállások forgalmi adatai alapján úgy becsüljük, hogy 2020 elején, egy időpillanatban

mintegy tizenötezer ember lehetett hajléktalan helyzetben
(aludt hajléktalan szálláson, vagy közterületen).

"Mindenkinek legyen otthona!"

Életkor

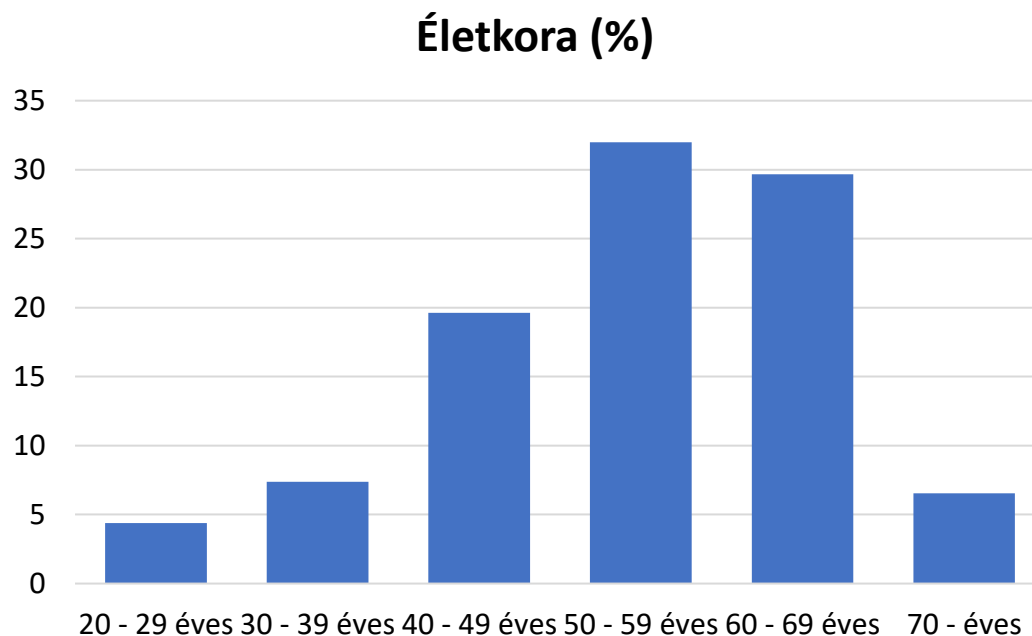
Egyre idősebb emberek kerülnek hajléktalan helyzetbe.

Jelenleg már a hajléktalan emberek **többsége elmúlt 50 éves** (ők huszonévesek voltak az 1990-es rendszerváltás idején).

Minden harmadik hajléktalan ember **60 éves is elmúlt már**.

Ez a hajléktalanellátók számára is új kihívást jelent.

Számukra már nem a munka világa, hanem a tisztas öregség biztosítása lenne „a megoldás”.

Iskolai végzettség

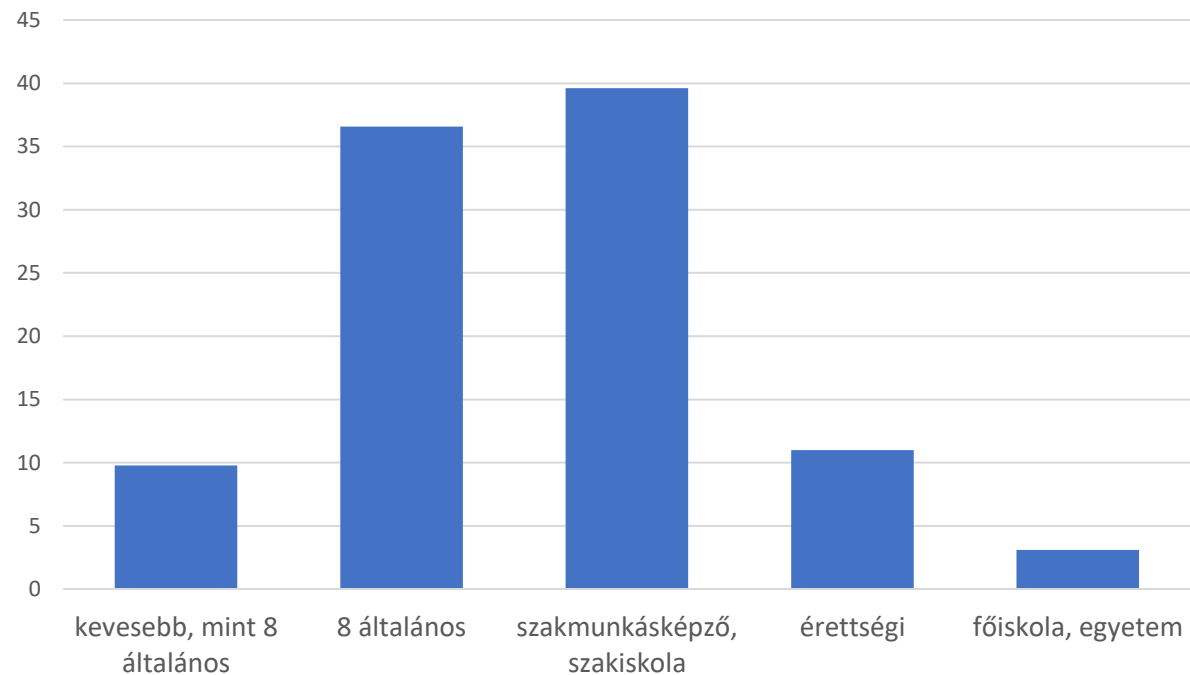
Egyre több a nagyon alacsony iskolai végzettséggel rendelkező a hajléktalan emberek körében.

Minden második hajléktalan ember **legfeljebb 8 általánost végzett.**

A korábbiakhoz képest ez is új kihívást jelet a segítőknek.

A hajléktalanok között **minél fiatalabb valaki, annál kevésbé iskolázott.**

Legmagasabb iskolai végzettsége (%)

"Mindenkinek legyen otthona!"

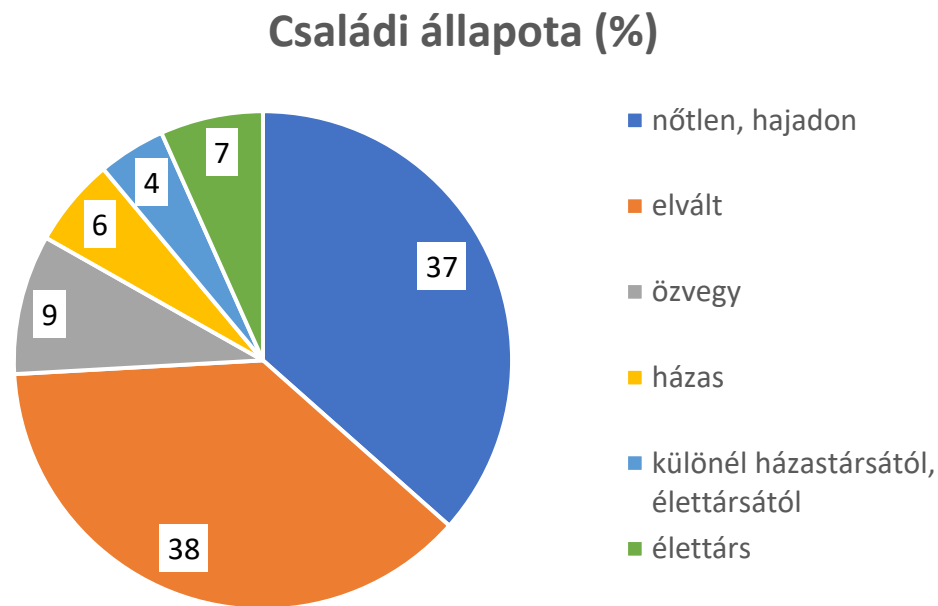
Családi állapot

Sokan vannak a hajléktalanok között, akik elváltak, de az nem állja meg a helyét, hogy „a hajléktalan emberek elvált emberek”.

Nem fiatalok, mégis, sokuknak még soha nem volt semmilyen stabil párkapcsolata.

Mindössze 13%-uknak van házastársi, élettársi kapcsolata.

Nincs hova visszamenniük.

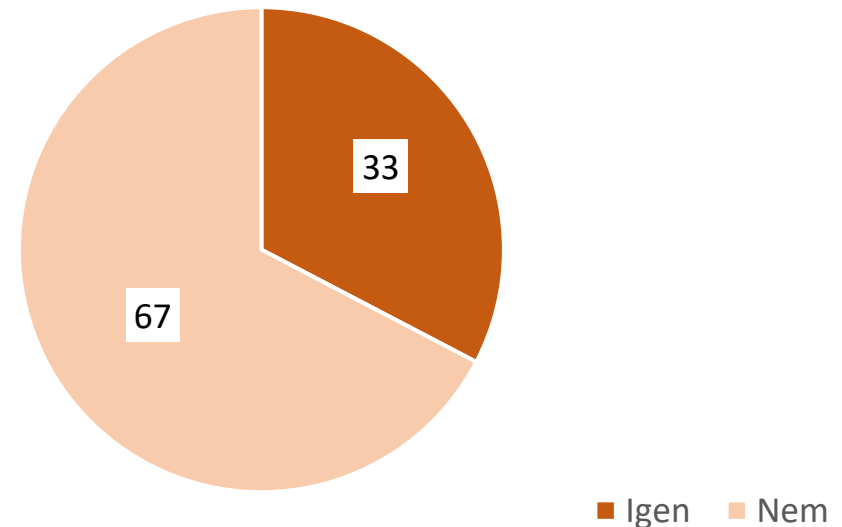
"Mindenkinek legyen otthona!"

Etnikai hovatartozás

Folyamatosan nő a hajléktalanok körében a cigánynak mondott, a roma emberek aránya.

Magyarországon a cigány származású embereknek **négyszer akkora esélyük van** arra, hogy hajléktalan helyzetbe kerüljenek, mint a nem-cigány embereknek.

Mondták-e már Önre, hogy cigány? (%)

"Mindenkinek legyen otthona!"

Köszönjük a figyelmüket!

A Február Harmadika Munkacsoport tagjai (2020):

Bényei Zoltán, Breitner Péter, Gurály Zoltán, Győri Péter, Kovács
Ivetta, Mózer Péter, Popovics Judit, Szabó Andrea

www.menhely.hu

www.hajlektalanokert.hu

www.bmszki.hu

www.gyoripeter.hu

"Mindenkinek legyen otthona!"

Köszönjük

minden válaszadó hajléktalan embernek, minden részt
vevő szervezetnek, és
a kérdőívek kitöltését segítő minden kollégának az
országban, hogy
immár 22. alkalommal

önzetlenül segítették
ezt az ÓRIÁSI adatfelvételt!

A Február Harmadika Munkacsoport adatfelvétele immár 22 éve több ezer hajléktalan ember életviszonyait rögzíti. **Független adatfelvétel**, mely az ellátásban résztvevők összefogásán alapszik. Szakértői elemzés mellett **alkalmas a döntések tényalapú megalapozására. Egyedülálló Európában.**

"Mindenkinek legyen otthona!"

**A hajléktalan emberek
2020 február 3-i
kérdőíves adatfelvételének támogatói:**

Hajléktalanokért Közalapítvány, BMSZKI,
Menhely Alapítvány, SzGyF

Az adatfelvételek részletes eredményei, elemzései megtalálhatóak az
Otthonatlanul... Tégy az emberért!

kötetekben

<https://sites.google.com/site/gyori181peter/home/doc/homelessness/F3-survey-studies>

<http://menhely.hu/index.php/hajlektalansagrol/februar-3>

<http://www.bmszki.hu/hu/otthonatlanul>

"Mindenkinek legyen otthona!"